

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet hivatalos közlönye.

Előfizetési árak:

egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanítóknak egész évre 6 korona

Felolós szerkesztő: **Hecsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyiltér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyiltér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Hecsek D. Fia könyvnyomda

A közigazgatás államosítása.

Székelyudvarhely, okt. 1.

Udvarhelyvármegyének a napokban s előreláthatólag december hó folyamán megejtendő részleges tisztújítása a közigazgatás államosításának kérdését aktuálissá teszi.

Évtizedek óta kísért az államosítás eszméje. Tisza Kálmán, aki a vármegyének őszinte barátja s nagy municzipalista volt, annak idején a parlamentben fájó szívvvel s csak azzal tudta az államosítás szükségességét megokolni, hogy nem kapni a megyékben gyakornokokat. Valójában azonban eszeágában sem volt államosítani, sem neki, sem a szabadelvű pártnak. A nemzeti pártnak, Apponyiéknak volt az valaha vesszőparipája, később a Szapáry-kísérlet is szerencsésen befagyott. És mégis annak dacára, hogy a mai administratio fogyatékoságai dacára elég jól fungál, — pártok, államférfiak, a sajtó nagy része kívánja az államosítást. Azt azonban sem államférfiak, sem mások eddig tüzetesen ki nem fejtették, hogy tulajdonképpen miben álljon hát az államosítás. Gróf Khuen-Héderváry azon nyilatkozatán kívül, hogy ő centralisatiót nem akar, a kormány szándékát, terveit nem ismerjük. Csak dobálóznak az eszmével, anélkül, hogy az eszme lényegét, tartalmát ismernék. Pedig igazán kíváncsiak lehetünk rá. Mert én felvetem a kérdést, hogy a mai administratio tulajdonképpen miben nem állami? Melyik vármegye az, amely az államérdek ellen resistál, melyik az,

amely a törvényt, kormányrendeletet végre nem hajtja, a miniszteri meghagyásoknak, utasításoknak nem engedelmeskedik, s melyik vármegye az, amely az adminisztratio sokféle ágazatait, erejéhez képest, elég jól el nem látja, hisz ha nem tenné, a kormány legfőbb felügyeleti jogánál fogva arra a fegyelmi törvény erejével rászoríthatja vagyis a legfőbb és végérvényes rendelkezése ma is a kormány kezében van.

Tartok tőle, hogy az államosítás eszméje, problémája, csupán egy törekvésben, célzatban csucsosodik ki: a tisztviselők kinevezésében. Ezt pedig csupán hatalmi vagy pártpolitikai szempontokkal lehetne megindokolni. Azzal t. i. ha a kormány a megyei tisztviselőkben elsősorban választási közegeket keres, evégből akar velük feltétlenül és közvetlenül rendelkezni. De ha az általános, pláne a titkos szavazás utjau való választás következnek be, hisz akkor a tisztviselők befolyása nagyon szűk mederre fog apadni, mert 15-20 ezer választót egy kerületben se pénzzel, se hivatalos hatalommal befolyásolni nem lehet.

Nagy felelősséget vállal magára a nemzet itélőszéke előtt, a jövő eshetőségével szemben az a törvényhozás, kormány vagy bárki, aki a vármegyének sok századon át teljesített misszióját felejtve, az alapkoncepciójában, — melynek egyik kardinalis feltétele az, hogy a vármegye közönsége maga válassza meg tisztviselőit — támadná meg. Meg lehet azt érteni, hogy Tisza Kálmántól kezdve a többi kormány sem kívánt az államosítás savanyu almájába harapni.

Inkább csak toldozták, foldozták azt a rozoga bástyát, amely 400 év támadásainak ellent tudott állani. Közjogi helyzetünk és a jövő eshetősége arra int, hogy az államosítás rakjon e bástyák alá új pilléreket. És azoknak, akik nem védbástyái az alkotmánynak, csak porladozó romok, ezt igazolta a négy év előtti nemzeti küzdelem, azoknak azt felelhetjük, hogy ennek nem a vármegye volt az oka, de a küzdelem sikertelenségét első sorban a „nervus rerum gerendarum“ hiánya okozta, aztán a helytelen vezetés és fejetlenség. Itt fenn durrogatták ugyan a frázisok ágyuit, de maguk a vezető urak is fölveték a képviselői salláriumot, az állam összes alkalmazottjai csak csendes szemlélői voltak az ellentállásnak — persze fizetés mellett — csupán a megyei tisztviselőtől kívánták, hogy felfüggesztés, elcsapás mellett álljon ellent és érje be a tulipánnal, melyet szagolni, de megenni nem lehetett, érje be családjával együtt az adakozásból ráesett ösztövré alamizsnával. Ellentállást szervezés nélkül vezetni képtelenség. Napoleon is azt tartotta, hogy éhes katonával csatát nyerni nem lehet. És bizony szerencse, hogy a darbontok hamarosan elmentek, mert ha még két-három hónapig maradtak, az ellentállásnak csufos behódolás lett volna a vége!

Azt mondják — egy újabb eshetőséggel szemben vannak már garanciális törvényeink. Hát kérem, ha a nemzetre egy újabb törvényen kívüli állapot, pláne abszolútizmus szerencsétlensége háruhána — az a kormánybiztos vagy mi félrerugja a törvényt és parancsolni fog, no és

Utközben.

1. A zanzibári konzul.

Rimaszombat Székelyudvarhelytől igen szép lépés. Kerekén 26 órát kell az embernek utaznia gyorsvonaton, személyvonaton, személyszállítással egybekötött tehervonaton, amíg Tompa Mihály szőlővárosába jut. Azt hiszem, senki sem fog azon csodálkozni, hogy ilyen hosszú uton az embernek kalandja is akad. Megengedem, hogy van ember, akinek még hosszabb uton sem akad, de nekem mindig akad. Ebben a tekintetben olyan vagyok, mint az a bizonyos *pecches* fráter: ha egy kő esik le a szivemről, az is a tyukszememet üti meg...

Mikor Segesváron a gyorsvonatnak egyik fülkéjébe benyitottam, abban a fülkében barátságatlan félhomályt, meglehetősen rossz levegőt és két *pasas* találtam.

A barátságatlan félhomály bántott, ellenben a rossz levegő és a két *pasas* bosszantott.

Mindenekelőtt székelyes jó estét kívántam. Erre az üdvözlésre az egyik utitárs elnevette magát, a másik meg kifujta az orrát. Meg voltam győződve, hogy idegenek és nem vetettem ügyet a különös fogadtatásra.

A rossz levegő azonban tűrhetetlen kezdett lenni s én odamentem a zárt ablakhoz és kinyitottam, illetőleg leeresztettem. Alig ültem azonban le, az egyik utitárs felugrott és ismét felrántotta.

Ejnye, — mondtam magamban — ez az ember belém akar kötni. No lássuk. Végigmértem az alakot és úgy tapasztaltam, hogy szükség esetén földhöz tudnám vágni. Negyven év körüli, rozoga, kecsge képző fráter volt. — Felkeltem és ismét leeresztetem az ablakot.

Az én alakom odamegy és ujólag felhúzza.

— No — mondom — itt nem szabad a székely virtust cserben hagyni. Nem vagyok ugyan székely, de a virtust ismerem.

— Miért csukja be az ablakot, mikor én kinyitom? — kérdeztem tőle nem udvariasan.

— He?

— Azt kérdeztem, hogy miért csukja be az ablakot, mikor én kinyitom? Itt szörnyű büdösség van.

— Büdösség? Büdösség? — rivalt rám a kecsgeképző — itt van büdösség?

A másik alakhoz fordultam, hogy tanunak megszerezzen:

— Nincs igazam uram?

A másik alak kapta magát és ismét kifujta az orrát.

Azt hittem, hogy nem értette meg a beszédeimet és ezért megismétltem. — Ujra kifujta az orrát és kettőt tüszentett.

Még egyszer szóltam hozzá — kétszer tüszentett és háromszor belefujta a zsebkendőjébe.

Látva, hogy ezzel sem boldogulok, csendes hallgatásba akartam merülni, de az én kecsgeképzőm megszólalt:

— Mit beszél ahhoz az urhoz? Egyáltalában mit beszél? Tudja, hogy kivel beszél? Nem tudja? Nos, hát vegye tudomásul, hogy ön a zanzibári konzullal beszél. Ez az ur pedig az én titkárom.

Én kissé megrökönyödtem, nevezett ur pedig gyors egymásutánban négyszer kifujta az orrát. — A zanzibári konzul titkára — úgy látszik — náthában utazik

Egy szót sem szóltam többé.

A legközelebbi állomáson új utas került a kupéba. Jól megtermott javakorabeli férfi volt és foga

között egy hatalmas Británikát szorongatott. Alig volt benn öt perczig, már olyan füstöt eregetett szét, hogy vágni lehetett volna.

Ez jó alkalom.

— Nemde, uram — szóltam — az ablakot ki lehetne nyitni?

Természetesen, — felelte ez — csodálom, hogy eddig is ilyen büdösségben ültek az urak.

A kecsgeképző felugrott.

— Mit? Büdösség? Ön is így mer beszélni? Tudja, hogy kivel beszél? Nem? Én a zanzibári konzul vagyok, ez az ur pedig a titkárom.

A titkár ismét elővette zsebkendőjét és úgy trombitált, mint egy örült cseh muzsikus.

Az én emberem nyugodtan végig nézett rajtuk s aztán nagy flegmával ennyit mondott:

— Bánja a fene!

Ez még jobban dühbe hozta a konzul urat.

— Igen? Bánja a fene? No majd meg fogom önnek mutatni, hogy mekkora az én hatalmam. Még térdem állva fognak előttem könyörögni, de én azt fogom mondani: nem! A titkárom majd előterjesztést tesz.

Szegény titkár már olyan vörös volt a sok orrfuvástól, mint a főtt rák, de azért csak fujta kegyetlenül tovább. A füstölgő ember kivette a szivart a szájából és a konzul felé fordult.

— Hallja az ur! Anyit mondom, hogy ne patogjon, mert Isten uccse kijövök a béketűrésemből és akkor baj lesz. Ha az ur konzul, ne utazzék másodosztályon, hanem első osztályon, vagy szalonkocsiban, vagy akár mi a fenén, de itt ne ugráljon! Érti? Most pedig ki fogom nyitni az ablakot s ha az ur hozzá mer nyulni, hát olyat tesz, hogy holta napjáig megemlegeti. Azt a teremőfáját a kínai konzulának.

a kinevezett alispán: — engedelmeskedik. Ezeket az eshetőségeket kár volna az államosítás koncepcziójánál figyelmen kívül hagyni. Különb — az alkotmány garanciája csak az, ha a hatalom erejével szembe a magam hatalmát és erejét állíthatom. De hát hol ez az erő és hatalom? Pedig minden egyéb csak füst — füst!

Azért válassza csak azokat a tisztviselőket maga a vármegye közönsége — *de élethossziglan*. Ezt követeli a politikai eszély és az administratio egyaránt. És ha megszüntetjük az időszaki választásokat, miáltal biztosítjuk a tisztviselőt arról, hogy állását nem kell félteni se felülről se alulról, azonnal lesz kvalifikált gyakorlatnak elég. És én megvallom, több bizalommal viseltetem a megyei családokból kikerülő azon fiatalok iránt, kikre a kötelesség teljesítésének rideg tudatán kívül az is buzdítólag hat, hogy otthon, szűkebb hazájukban szolgálhatnak, ahol az embereket, viszonyokat már ismerik, — mint azon a protekció tömkelegéből a megye nyakára küldött, kinevezett egyén iránt, akinek jó néhány év lesz arra szükséges, hogy emberek és viszonyok iránt tájékozódjék. Mert kérem nagy különbség van például a bíró és a közigazgatási ember funkciója között. A bíró, akinek bibliája a §. — Pestmegyében is, Udvarhelymegyében is egy kaptafára alkalmazza a törvényt — tekintet nélkül emberekre és viszonyokra, míg a közigazgatási tisztviselő pl. a szolgabíró léptenyomon bakot löne, ha az utrendőri, egészségügyi, kihágási törvényt és rendeleteket a körülmények és helyi viszonyok tekintetbe vétele nélkül alkalmazná.

A kinevezés barátai azt mondják, hogy általa az összes tisztikar concretuál státusba jut, így nagyobb lesz az előlépés. Ez igaz — csak hogy ezen rangsor által most is lehet segíteni, a korpótlék által pedig már segítve is van, s meg kell csinálni mielőbb a *szolgálati pragmatikát*. S ha mindezeket kívül az államosítás felőleli azon reformokat — és tulajdonképpen ez legyen az igazi, a szükséges államosítás, — amelyek a közgyűlés, közigazgatási bizottság

Erre a beszédre a konzul ur rettenetes nevetésbe tört ki. Hatravezette magát az ülésen és miközben ide-oda hányta a karját, úgy nevetett, hogy majdnem elakadt a lélekzete.

— Huhuhu... kínai... Hallotta titkár ur, hallotta? Hihhi... ez az ur azt sem tudja, hogy hol van Zanzibár és még ő beszél... Hallotta titkár ur, hallotta?

A szerencsétlen titkár urat komolyan kezdtem féltetni. Az operaház legmegrögzöttebb fagotistája sem tudna az instrumentumán különb hangokat kiadni, mint amilyeneket ez az ember volt képes az orrán. Már valósággal bömbölt.

Egészen elképedtem. Kik ezek az emberek? Mi lesz ebből? Jó nem, az bizonyos...

A jólmegtermett utitárs is mehökkent egy pillanatra, de aztán szilárd léptekkel az ablakhoz ment.

— Ugy látszik — mondta kemény hangon — hogy bolondokkal van dolgom. Vigyázzanak magukra, mert úgy kirepítem innen, hogy a lábuk sem éri a földet.

Erre rettenetes kavarodás támadt. A kecsgeképű odaugrott az ablak elé és torkaszakadtából ordított: Erőszak! Erőszak!

A nagy ember azonban már dühbe jött és a konzul urat úgy a sarokba vágta, hogy csak úgy nyekkent.

— Az apja lelkét a beste főncczának — kiáltotta — majd megtanítlak én benneteket.

Ezzel a titkár felé fordult.

Ez azonban ekkor már a földön volt és mindenáron az ülés alá akart bujni. Ezen közben annyira túlkölt, hogy a dobhártyám majdnem megrepedt.

Természetes, hogy a szomszédos fülkék utasai

tárgyanyagán, ügykörén kívül az árva- és gyámügy, fegyelmi eljárás terén és az egész vonalon szükségesegek, — akkor meglesz a modern vármegye. De bölcs előrelátással, a multak tapasztalataink okulva, a jövő eshetőségeivel számolva, fogjunk az államosításhoz, nehogy idő és viszonyok változásával arra ébredjünk, mi vagy utódaink, hogy a százados viharoknak ellentállott Tekintetes Vármegye lassankint átvedlett szolgálatkész — Bezirkshauptmanschafttá!

BELFÖLD.

Az 1911-iki állami költségvetés.

Egy politikus írja lapunknak:

Az 1911-iki állami költségvetéssel a miniszteriumban nagyjában elkészültek, de még nem egészen. A munkával kissé elkéstek, mert a kormány tagjai később tértek vissza nyári szabadságukról és így a pénzügyminiszter még nem fejezte be tárgyalásait az egyes miniszterekkel az illetők tárczájaik költségvetéseiről. Mindazonáltal a költségvetés, még a delegációk egybeülése előtt, a Ház elé kerül.

A költségvetés egybeállításával Lukács pénzügyminiszter nagy és nehéz munkát végzett. A mikor a Khuen-kabinet a kormányt átvette, igazán sivár volt a pénzügyi helyzet. A legutóbbi zárszámadás 132 millió defizitot konstatait. Hát ez nagy dolog. És hogy Lukács László ilyen előzmények után mégis olyan költségvetést produkál 1911-re, a mely az állami háztartást egyensúlyát helyrebillenteti, az mindenesetre nagy fiánczművészet és nem kicsinylendő.

Az 1911-iki költségvetés nem zárul defizittel, sőt némi fölösleget produkál. Mindössze a nagy állami bérházasok fedezése van bizonyos mértékben kölcsönre utalva, de nem nagyobb mértékben, mint a hogy ezek a beruházási tételek eddigelé és legutóbb is kölcsönből való fedezésre voltak utalva. Az adott viszonyok között nyolcz hónap alatt jobb és szebb eredményt igazán nem lehetett másként elérni, csak a nagy takarékossággal, körültekintéssel és energiával, a melyet Lukács László tanusított.

A készíttetések dolgában a kormány nem ejtett el semmit. Ha valaki ebben a dologban

mind össze csődültek. Némelyek nevettek, mások meg komolyan bele akartak avatkozni.

Már-már botrány fejlődött ki a dologból, mikor a vonat megállt. Medgyesen voltunk.

Ekkor esodáltozatos dolog történt. A kupéba belépett egy nyurga ur, akit két vállas ficzkó követett. Az idegen ur odalépett a kecsgeképű elé és mélyen meghajította magát.

— Alázattal üdvözlöm a konzul urat — mondá ünnepélyesen — és felkérem, hogy a titkár urral együtt a szultánhoz elkísérni sziveskedjenek.

A konzul ur erre büszkén kiegyenesedett, vette a kalapját és gögösen kifelé indult. A titkár szintén kikészülődött az ülések alól és hangos orrfúvások között követte felebbvalóját.

Mikor utitársammal ketten maradtunk, bámulva néztünk egymásra. Hat csakugyan igaz volna? Csakugyan konzul, meg titkár voltak ezek?

A feleletet azonban gyorsan megkaptuk. A vonat megindult és bejött a kalauz. Ez elmondta, hogy a két ismeretlen ur, két *örült*. A brassói kórházban voltak megfigyelés alatt és onnan egy őrizetlen pillanatban megszöktek. Az egyiknek az a rögeszméje, hogy konzul; a másik meg azt képzeli, hogy a fejében valami mérges nedv van és azt akarja az orrán keresztül kifújni. Ezért trombitál szüntelen...

A hideg verejték kiütött rajtam. Az utitársam azonban új szivarra gyújtott és nyugodtan így szólt:

— Szinte megvertem őket.

Életemben ez volt az első eleven titkáros konzul, akit láttam és — ez sem volt konzul.

— r —

valamit elejtett, az az előző kormány volt, mely a kiegyezés megkötésekor elmulasztotta a készíttetésekre vonatkozó törvényes megállapodást érvényesíteni. Arról ugyanis már régebbi törvényes megállapodás volt a két állam között, hogy a kellő feltételek bekövetkezésével a bank rátér a készíttetések alapjára. Erre nézve azonban az előző kormány a kiegyezés megkötésénél nem intézkedett.

Az év végéig még bőven van idő és addig a tárgyalásokat be lehet fejezni. De megeshetik, hogy a készíttetések rendezése dolgában a mi kormányunk nem tud az osztrák kormányval addig megállapodni és ebben az esetben nincs kizárva, hogy a bankszabadalom megújítása helyett bankprovizórium lesz...

KRÖNIKÁS JEGYZETEK.

Székelyudvarhely, okt. 1.

Megspórolt milliók.

Kétségtelen dolog, hogy a hatvanhetes közjogi alap, amiként azt létesítések terveztek, Magyarország önálló fejlődését a hadügyi és külügyi közönsége mellett is irányadó szempontul vette. Hiszen e közönség fenntartása mellett igen élénken igyekezett kidomborítani és biztosítani a két állam egyenrangúságának jellemvonásait. Ebből az igyekvésből kitetszik, hogy az egyenrangúság feltüntetése nem csak külszín akar lenni, hanem eszköz is az egyenrangúság megőrzésére. A hatvanhetes alapnak ilyen felfogással való fejlesztése mellett meg nem történhetett volna, hogy a vállalt közös ügyek révén csak Ausztria fejlődhesse, s a közös ügyekre tett kiadások csak Ausztria közgazdasági erejét neveljék és viszont Magyarország gazdasági egyenlőségét Ausztriával szemben alárendeltségbe sodorják.

A hatvanhetes alap eredeti, tiszta felfogása tehát egyenesen ráutal arra a szükségre, hogy Magyarország önálló gazdasági fejlődése a közönség mellett meglegyen. Csak így lehet a közönségek két állam közül mindenik egyenrangú. Ha tudniillik a közönségből egyiknek is, másiknak is annyi a haszna, amennyit költ rá. Ámde a hatvanhetes alapnak ettől az eredeti teoriájától igen messze eltértek a tényleges állapotok. Kierlelődött a hatvanhetes kormányzó pártoknak az a felfogása, hogy a hadügyi és külügyi közönség lényegéhez odatartozik a gazdasági közönség is. És ez gazdasági közönség féltékeny fenntartása előidézte, hogy a gazdaságilag fejlettebb Ausztria versenyképtelenné tette Magyarországot mindazon iparcikkéknél, amelyekre a sok ezer milliókat kívánó hadügyi felszereléseknek szüksége van.

Ilyen állapotok mellett előáll az a furcsa helyzet, hogy maguknak a magyar kormányoknak is mindig sokszoros gondot okoz a közös hadügyi költségek lealkuvása. Ugy kénytelenek feltüntetni a közönségek előnyeit, hogy a hadügyi költségvetésből mindig le lehet faragni egy pár milliót, ebben a pár millióban tehát nem kell részesednie Magyarországnak, s így tiszta haszonul megmarad, amit ekként nem kell kiadnia. Mert azt tartai haszonnak, amit ki nem adunk, — ez éppen olyan okoskodás, mint mikor valaki azt mondja, hogy elköltének 100 forintot, de nincs 100 forintom, tehát nem költöm el, s így száz forintot spóroltam.

Most hogy a kormány az idej közös költségvetés tárgyalásába belekezdett, szüntén megérkezett a hír, hogy a kormánynak sikerült a 160 milliós hadügyi többkötvetelést talán 60 millióra lealkudni. Tehát tiszta 100 milliót spóroltunk. Szép, szép, de mégis tán jobb volna, ha a megspórolt milliók helyett az jönne vissza hozzánk munkamegrendelésekben, ipari és kereskedelmi hasznokban, amit a meg nem spórolt 60 millióból mi fizetünk. Ilyen visszaérkezés esetén nem szegényednénk a közös hadügyi fenntartásával, s nem kellene jövendőben a megspórolt 100 milliót is kiküldeni, hanem költségeink mindig megtérülnének. Csak persze ehhez önálló, magától is prosperálni tudó gazdasági élet volna szükséges itt nálunk.

Nyugat és kelet.

Reformklubbal címmel új társadalmi, de inkább politikai célzatokkal működő egyesület alakítására mentek szét a mult héten felhívások. Mindenesetre rokonszenves jelenség, ha társadalmunk mostani de-

szélesebb intézkedéseket fogantatotta a vasuti kocsi, s az abban volt utasok alapos fertőtlenítése tekintetében, a mit a parajdi állomáson eszközöltek is.

A képzőművészetéről. Örömmel látjuk, hogy városunkban a kepzőművészetnek is van talaja. Az hisszük a „Fővárosi Naturalista és Szimbolista festők se vártak nagyobb műpártolást az ország ezen távoli pontján.

Tanulmányi kirándulások. A református kollegium 64 tanulója a múlt vasárnap reggel három napos tanulmányi kirándulásra ment el.

A Parajdon okt. 9-ikére tervezett szarvasmarha kiállítását a Gazdasági Egyesület elnöksége, tekintettel a megszerzte ürügy száj és körömfájásra, bizonytalan időre elhalasztotta.

Egyhuzamban való tanítás az állami elemi iskolákban. A székelyudvarhelyi állami elemi iskolák tanítótisztjele ma délután 2 órára az állami fiúiskola 4-ik osztályu tantervében az érdekelteket értekezletre hívta meg.

A Községi és Körjegyzői Egyesület október hó 4-ikén d. e. 8 órakor Székelyudvarhelyen, a vármegyeház kistermében Gálffy István elnökletével tartja rendes őszi közgyűlését.

16. Barsvármegye jegyzői egylete által 16—910. sz. a megküldött önszorgalmazó-egylet alapszabályzat tervezet tárgyalása. 17. Jelentések.

A Kőkereszt-tér rendezése. Mint jelentettük, a kereskedelemügyi miniszter a héjjasfalvas-
csikgyimesi álami közút 36—37 kilométer szakaszán levő ugynevezett Kőkereszt-tér szabályozási, illetve utépítési és a 92. sz. Vargapatak-híd átalakítási munkáit engedélyezte.

Tanítók gyűlése. Az „Udvarhelyvármegyei Tanító Egylet“ október hó 13-án d. e. 9 órakor kezdődőleg a vármegyeház disztermében tartja meg XXXV-ik rendes közgyűlését.

Házalozás. Csiky Elek asztalosmester életének 51 ik, boldog házasságának 27-ik évében m. hó 28-án elhunyt. A megboldogultban egy szorgalmas, derék polgárt vesztett a város közönsége, családja pedig gondos jó édesapát. Halálát neje, gyermekei és számos rokon gyászolja.

Dal a drágaságról.

A Budvár aljáról
Fujnak a szelek,
Irtam a rózsámnak
Ilyen levelet:

„Igen tisztelt nagyság,
Nemde addig vár,
Míg a házasságra
Jobb idő nem jár.

Mert most házasodni
Életveszélyes,
És most nem házasodni
Nagyon észélyes.

Mert drága a bus most
S drága a lakás,
Drága a szakácsné
S drága a szakács.

Az ember ma már csak
Lélegzetet vesz,
De úgy tudom, hogy ma holnap
Ez is drága lesz.

S kettőnek oly sok kell,
Enni, inni, és —
Ép oly sok, mint a hozomány
A milyen kevés.

Azért tisztelt nagyság,
Kicsit még várhat,
Csak addig és ne tovább, míg
Bele nem fárad.

De ha majd nem így lesz,
És ehetünk húst,
És ehetünk más is,
Nemcsak baccilust,

S ha lakhatunk olcsón,
Irok újra én.
De jól enni és jól lakni
Ma még nincs remény.”

A Budvár aljáról
Fujnak a szelek,
Irtam őszi hangulatban
E bus levelet.

Pink.

Öreg cselédek jutalmazása. A budapesti „Székely Egyesület“ a bankházi Ács Károly-féle alapítvány kamataiból Udvarhelymegyében 7 darab, egyenkint negyven koronás jutalmat tűzött ki 4 férfi és 3 nő cseléd részére.

Öngyilkosságok. A múlt vasárnap két javakorban levő férfi dobta el magától az életet. Szávicz Száva csizmadia lakásának padlásán felakasztotta magát.

KÖZSÉGI ÉLET.

A községi közig. rendez. alapelvei.

Udvarhelyvármegye községi és körjegyzői egylete a napokban megtartandó közgyűlésében fogja tárgyalni az országos egyesület által megszerkesztett és a községi közigazgatás rendezésének alapelveit tárgyaló határozatot.

A községi és körjegyzők országos egyesülete, kizárólag a közigazgatás belső érdeke és az általános nemzeti érdekek szempontjából immár továbbra el ne mozdítható feladatnak tartja közigazgatási rendszerünk új-
játeremtését.

Ezekből a magasabb szempontoktól vezéreltetve, az új magyar községi közigazgatás iránya tekintetében táplált kívánalmaikat három csoportba osztályozva részletezi.

A reform kiindulási pontja, úgy mond, csakis a politikai községnek, mint legalsóbbfoku önkormányzati területi egységnek, helyesebb és a mainál szabatosabb meghatározása lehet.

I. A községnek, mint közigazgatás politikai egységnek újabb meghatározásánál arra kell törekedni, hogy egyrészt minden elsőfoku önkormányzati egységben meglegyen a kellő szellemi és anyagi képesség az önkormányzati és elsőfoku közigazgatási hatósági feladatok ellátására; másrészt hogy ez a hatóság mindeu állampolgár részéről könnyen hozzáférhető legyen.

II. És ezzel elértünk kívánságainak második pontjához, amely a községi önkormányzat tartalmassabb tételére és a hatósági jelleg és hatáskör megállapítására vonatkozik.

A közigazgatás fejlesztésének egyik további előfeltétele az is, hogy az állampolgárok apróbb közigazgatási ügyekben a lehető legközelebb találhassák fel az elsőfoku hatóságot.

Hasonló a helyzet az árva- és gyámügyi igazgatásban is. A gyámság és gondnokság alatt állók sorsát ma igazában csak a jó isten gondolzza; a vármegyei árvaszék messze távol áll a hatósági védelemre szorultaktól; nem ismeri közvetlenül azok viszonyait, szükségleteit; s eredményesen nem is ellenőrizheti a gyámokat és gondnokokat. A kö-

A legtöbb kiállításon legelső díjjal kitüntetett és első orvosok által ajánlott, kitűnő minőségű

ESTERHÁZY-COGNAC

mindenütt kapható.

Az

ESTERHÁZY-COGNAC

a közönség kedvenc itala!

Esterházy cognacgyár

központi irodája:
BUDAPEST, V., Csáky-utca 14. szám.
Telefon 31-49

A legfinomabb cukrász sütemények
darabonként **10** fillérért **Grébel-féle cukrászdában** kaphatók az állami főreáliskolával szemben. Pontos kiszolgálás. Nagy tisztaság.

Sz. 1122 910. kj.

Árverési hirdetmény.

Recsenyéd község vadászati joga az 1906. november 12-én kelt haszonbéri szerződésünk 5 pontja értelmében 1910. évi október 24-től kezdődőleg két évre, Recsenyéd községhezánál 1910. évi október 16-án d. u. 3 órakor nyilvános árverésen haszonbérbe adatik. Kiküldési ár évi 89 korona 20 fillér, melynek 10%-a az árverés megkezdése előtt az előjáróság kezéhez leteendő. Árverési feltételek a homoródszentpáli körjegyzőségnek meg tudhatók. Recsenyéd, 1910. szeptember 28-án.

Bence Gábor, körjegyző.

Butorvevők

kik modern, száraz anyagból kitűnően készült urasági és polgári asztalos és kárpitos butorokat készpénzért vagy hitelre szolid árak mellett vásárolni óhajtanak, forduljanak teljes bizalommal

Balásy Mihály

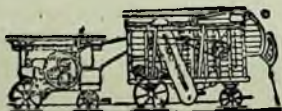
asztalos, kárpitos és butor nagyraktár tulajdonoshoz
Székelyudvarhely Kossuth-u. 43.
Nagy raktár és saját műhelyek.

THE CAMPBELL

= legelső rangú angol motorgyár világhírű =

benzin-nyersolaj-**Motorjai és**
gáz-szivógáz-**Lokomobiljai**
a legtartósabbak, legjobb és legegyszerűbb szerkezetűek.

Legolcsóbb
Legbiztosabb
Zavartalan

Olasó árak. Kedvező fizetési feltételek. Jótállás minden tekintetben. - Telefon 64-64.
Vezérképviselet:

Korányi Viktor BUDAPEST, VI., Liszt Ferenc-tér 9. szám.

Egy jó családból való fiu gyakor-
noknak felvétetik HANN JÓZSEF fűszer-
üzemé- és pamutárú üzletében
Székelyudvarhely.

Egy jó kar-**ZONGORA**
ban levő
jutányos árban azonnal eladó. Kossuth-utca 40. sz.

Sz. 714-910. kj.

Árverési hirdetmény.

Felsőrákos község előjárósága ezennel köz-
hírré teszi, hogy a község tulajdonát képező
korcsmabehelyiség folyó évi október hó 11-én
d. e. 10 órakor a községhezánál — az 1910.
évi október hó 24-től 1910. évi április 24-ig
terjedő időre — nyilvános árverésen haszon-
bérbe adatik. Kiküldési ár évi 600 korona,
melynek 10%-a bánatpénzül leteendő. Ital-
mérési engedély a bérleti időre bérlő névére
átruháztatik. Részletes feltételek az előjáróság-
nál megtekinthetők.

Felsőrákos, 1910. szeptember 26-án.

Kiss Jenő,
k. jegyző.

Asztalos János,
k. bírő

Mindszentelek

Friss élő virágokból készült

VIRAGKOSZORUK

képezik legzebb díszét a sírhelyeknek
Csak az élővirág ébreszt kegyellettjes hangulatot.

Mühle Vilmos

csász. és kir. udvari szállító

TEMESVÁR

ajánlja Mindszentelek napjára elismert elegáns

virág- és pálmakoszoruit

a legdivatosabb és legizélőbb kivitelben.

Szétküldés a monarchia minden irányában. — A megrendelések korai feladása kívánatos, hogy a pontos megérkezés akadálytalanul megtörténhessen

Mindszentelek.**Magyar nyugdíjbiztosító részv.-társaság Budapest**

Székelyudvarhely város és Udvarhelyvármegye területére vezérképviseletünket
Gyertyánffy Gábor urra bízuk.

Biztosításokat a következő módozatok szerint kötünk:

Egyéni nyugdíjbiztosítás. A biztosított a nyugdíjat 10 ik (esetleg már az 5 ik) évtől kezdve, a beállt munkakeptelenség esetén haláláig élvezi.

Kölcsönös nyugdíjbiztosítás. A biztosított nyugdíját, bármikor beállt halála után, özvegye élvezi haláláig, sőt annak halála után gyermekeik 18-ik életkorukig.

Özvegyi nyugdíjbiztosítás. A férj halála után özvegye a nyugdíjt élethossziglan élvezi.

Végkielégítési biztosítás. A nyugdíjbiztosított törv. örökösai vagy bárki részére csakély díj-fizetés mellett halála esetén kifizetendő összeget biztosít.

Csoportbiztosítás heti díj-fizetéssel. Hetenkinti 2 kor. díj-fizetéssel A csoport szerint 550 kor. évi nyugdíj biztosítható. A nyugdíj 50% át az özvegy élethossziglan élvezi. Árvái folytatólag 18-ik életévkig. B csoport szerint minden 1 kor. heti díj fizetéssel 300 kor. évi nyugdíj és halálakor 500 kor. végkielégítés biztosíthatik.

Élet és járadék biztosítás orvosi vizsgálat nélkül. Sokféle előnyös módozatban: többbiztosítás korl. díj-fizetéssel. Járadék biztosítás élethossziglan vagy meghatározott éveken át (mint leány hozomány vagy tanulási költségek.)

A díj-fizetések a nyugdíj folyósítással megszűnnek. Ha a biztosított 10 éven belül elhal, a díjak (az első évi kivételével, az örökösöknek visszafizetetik).

Magyar nyugdíjbiztosító részvénytársaság Budapest.

Rég érzett hiánya a nyugdíjbiztosításnak olyan egyének (és ezek özvegyei és árvái) részére, kik nincsenek nyugdíjkepes állásban, mint ügyvédek, gyógyszerészek, kereskedők, iparosok, földművesek stb. stb. ime megszűnt. Az életbiztosító társaságok olcsóbb díjak mellett csak a halálesetére, és csak drága díj-fizetés mellett biztosítanak tőkét és járadékot a biztosított életére. Pedig évtizedek munkája után nyugdíjra vágyik mindenki! Ezen áldásos intézmény felvirágzását elősegítendő, vállaltam el annak képviseletét, és ajánlom szolgálataimat a n. é. közönség b. figyelmébe. Teljes tisztelettel,

Gyertyánffy Gábor.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu PORTLANDCEMENTET ajánl olcsó áron a

PORTLAND GEMENTGYÁR BRASSÓ

Itt helyben kapható RÖSLER és GÁBOR cégénél